

GAZİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 2. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ANATOMİ EĞİTİMİNİ DEĞERLENDİRMELERİ

Phase II Students' Evaluation of Anatomy Teaching at Gazi University Medical School

R. Gözil¹, S. Özkan², M. Bahçelioğlu¹, D. Kadioğlu¹, E. Çalgüner¹, H. Öktem¹, E. Şenol¹,
M.S. Mutlu¹, A. Kürkçüoğlu¹, D. Yücel¹, T. Babuş¹

ÖZET

Amaç: Bu çalışma 2004-2005 Eğitim-Öğretim yılında Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. sınıf öğrencilerinin aldıkları Anatomi eğitimini değerlendirmeleri amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada; 2. sınıfta olan öğrencilere dersleri bittikten sonra, geliştirilen anket formu gözlem altında doldurtulmuştur. 225 öğrenciden 180'i (%80.0) çalışmaya katılmıştır. Anket soruları 5'li Likert ölçeği ile (Tamamen katılıyorum, kısmen katılıyorum, fikrim yok, kısmen katılmıyorum, tamamen katılmıyorum) cevaplandırılacak şekilde hazırlanmıştır. Veriler SPSS for Windows istatistik paket programına girilerek analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Anket dolduran 180 öğrencinin, %78.9'u teorik derslerin en az %70'ine girmiştir. Öğrencilerin, %66.1'i derslerde dersin içeriği ve ne öğrenileceğinin belirtildiğini, %58.9'u derslerin işleniş yönteminin öğrenmesini kolaylaştırdığını, %62.2'si derslerde önemli bilgilerin vurgulanmasının yapıldığını, %61.6'sı öğretim üyeleri ile derslerde rahatça iletişim kurabildiğini, %43.3'ü dersten konuyu anlamış olarak çıktığını ve %61.7'si de derslerden genel olarak memnun olduğunu vurgulamışlardır. Öğrencilerin %93.9'u pratik derslerin en az %80'ine girmiştir. Pratik derslerin değerlendirmesi şöyledir: %87.2'si pratik derslerin teorik derslerin içeriğine uygun olarak bütünleyici olduğunu, %60.5'i Anatomi pratik eğitiminin beklentilerini karşıladığını, %73.3'ü pratik derslerin süresinin anlaması için yeterli olduğunu; %29.5'i pratik derslerdeki kadavra sayısının, %38.9'u maket sayısının, %40'ı maketlerin çeşitliliğinin yeterli olduğunu, %72.2'si ise pratik derslerden genel olarak memnun olduğunu vurgulamışlardır. Anatomi sınavı ile ilgili olarak da, %80'i sınav sorularının derslerin içeriği ile uyumlu olduğunu, %61.7'si de soruların açık, kolay ve anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç: Tıp eğitimini geliştirme ve iyileştirme çabaları içinde, öğrenci geribildirimlerinin çok önemli olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda geribildirim sonuçları Anabilim Dalınca değerlendirilerek düzenlemeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anatomi, pratik dersler, teorik dersler, eğitim, lisans

ABSTRACT

Aim: This study was designed as Phase II students' evaluation of Anatomy teaching at Gazi University Medical School at the end of academic year 2004-2005.

Methods: The questionnaire was asked to be filled by the Phase II students in a classroom under the surveillance of instructors. 180 (80.0%) out of 225 students took part. The questionnaire was in the form of Likert scale (i.e. absolutely agree, partly agree, no idea, partly disagree, absolutely disagree), and analyzed in SPSS for Windows statistical program.

Findings: Of those 180 students who took part, 78.9% attended 70% of the lecture hours at the minimum, and following percentages were found as the results of combined answers of items "absolutely agree" and "partly agree". 66.1% of the students found the aim and structure of the lectures well planned, 58.9% thought the way in which the lectures delivered made understanding easier, 62.2% stated that the important points were underlined during the lectures, 61.6% were in good communication with the tutors, 61.7% were generally satisfied with the lectures. 93.9% of the students, who participated, attended 80% of the practical sessions at the minimum. 87.2% thought the lectures and practical sessions were accordance, 60.5% stated that the sessions what was expected, 73.3% thought that the session duration was satisfactory, according to 29.5% number of cadavers were sufficient, this ratio was 38.9% for the number of models, and 40% found variety of models satisfactory, 72.2% claimed no problem with the sessions. As for the exams, 80% found exams well planned, and for 61.7% questions were clear and easy to understand.

Conclusion: For to improve and open new horizons in Medical education, students' evaluations and feedbacks are important and due attention will be given and open to discussion in the Departmental Education Meeting.

Keywords: Anatomy, practical sessions, lectures, education, undergraduate education

¹ Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Ankara

² Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara

GİRİŞ VE AMAÇ

Anatomi geniş anlamda vücudun normal şeklini, yapısını; vücudu oluşturan organları ve bu organlar arasındaki yapısal, görevsel ilişkileri inceleyen bilim dalıdır¹. Günümüzde oluşumların yalnızca şekilsel değil işlevsel özelliklerinin de önem kazanması, çalışmalarda hücre içi öğelerin ayrıntılı olarak, hatta moleküler düzeyde incelenmesi anatomi biliminin sınırlarını genişletmiştir¹. Anatomi eğitiminin temelini kadavra ile yapılan pratik dersler oluşturmaktadır. Diseksiyonlar; kitap, atlas, model, bilgisayar programları gibi yöntemlerle elde edilemeyen vücudun üç boyutlu yapısını tanıma olanağı sağlamaktadır¹. Bundan dolayı Tıp Fakültesi'nde anatomi eğitiminde pratik dersler de teorik dersler kadar önemli bir yer tutmaktadır². Anatomi eğitimi, 1960 yılından beri büyük değişiklikler göstermektedir. Bunlar; ders saatinin azaltılması, kadavra diseksiyonunun öğrenciler tarafından yapılmaması, probleme dayalı öğretimin kullanılmasıdır. Ayrıca, önceden hazırlanmış dokular, maketler, radyografik görüntüler, bilgisayar simülasyonları ve gerçek modeller de kullanılmaktadır²⁻⁴. McLachlan ve ark. (2004)⁵ bunlarla birlikte, anatomi eğitiminde klinik beceri laboratuvarını da güçlendirici bir eğitim yöntemi olduğunu bildirmişlerdir.

Türkiye'deki tıp fakültelerinde 2004–2005 yıllarına ait veriler incelendiğinde anatomi teorik ders sayısı en az 110 saat ile Dicle Üniversitesi'nde, en fazla 282 saat ile Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde olmak üzere değişik değerler göstermektedir⁶. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde teorik ders sayısı 182 saattir. Tüm Türkiye'deki fakültelerde ortalama teorik ders saati 181'dir. Anatomi pratik ders sayısı en az 74 saat (Dicle Üniversitesi) ile en fazla 224 saat (Akdeniz Üniversitesi) arasında değişmektedir. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ise öğrenci başına 78 saat anatomi pratik dersi yapılmaktadır. Tüm Türkiye'de ortalama pratik ders saati 111'dir. Toplam anatomi ders saati en az 184 (Dicle Üniversitesi) ile en fazla 408 (Selçuk Üniversitesi) arasında değişmekte iken, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ise 288 saattir. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitim modeli olarak entegre sistem uygulanmaktadır⁶.

Tıp fakültelerinin varlık nedeni geleceğin hekimlerini yetiştirmektir. Bu nedenle ortam, eğitim programları ve öğrenmeyi kolaylaştıracak her türlü etken öğrenci merkezli olmalıdır. Öğrencilerden düzenli geribildirim alınması, analiz edilmesi ve üretilen raporların zamanında ve uygun yöntemlerle eğitimcilerle paylaşılması eğitim programlarının kalitesinin yükseltilmesinde etken olabilmektedir. Eğitim programları dinamik süreçler olduğundan geribildirimlerle izlenmesi önemlidir. Bu çalışma, 2004–2005 Eğitim-Öğretim yılında Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. sınıf öğrencilerinin aldıkları Anatomi eğitimindeki teorik ve pratik dersleri değerlendirmeleri amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmada; 2.sınıfta olan öğrencilere tüm anatomi dersleri bittikten sonra, geliştirilen anket formu gözlem altında doldurtulmuştur. Toplam 225 öğrenciden 180'i (%80.0) çalışmaya katılmıştır. Anket soruları 5'li Likert ölçeği ile (tamamen katılıyorum, kısmen katılıyorum, fikrim yok, kısmen katılmıyorum, tamamen katılmıyorum) yanıtlanacak şekilde hazırlanmıştır. Veriler; SPSS for Windows istatistik paket programına girilerek analizleri yapılmıştır. Bulgulardaki yüzde değerleri "Tamamen katılıyorum ve kısmen katılıyorum" gruplarının değerleri toplanarak elde edilmiştir.

BULGULAR

Ankete katılan öğrencilerin %76.1'i dersi derste takip etmenin öğrenmede faydalı olduğunu belirtmiştir. Derste not tutma öğrencilerin %68.9'u tarafından gerekli görülmüştür. %50.6 öğrenci, anatomi teorik derslerinin diğer derslerle ilişkilendirilmiş olduğunu katılmıştır. Ancak %46.1 öğrenci derslerin yapıldığı ortamın fizik şartlarını uygun bulmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Anatomi Teorik Derslerini Değerlendirmeleri

Teorik derslerin değerlendirilmesi	Tamamen katılıyorum sayı(%)	Kısmen katılıyorum sayı(%)	Fikrim yok sayı(%)	Kısmen katılmıyorum sayı(%)	Tamamen katılmıyorum sayı(%)
Derslerde önce dersin içeriği ve ne öğrenileceği ifade ediliyor	32 (17.8)	87 (48.3)	17 (9.4)	24 (13.3)	20 (11.1)
Mevcut teorik ders sayısı içeriği aktarmak için uygun	33 (18.3)	76 (42.2)	16 (8.9)	28 (15.6)	27 (15.0)
Derslerin içeriğinin mesleki yetişmemde katkısı olacağı kanısındayım	42 (23.3)	84 (46.7)	14 (7.8)	30 (16.7)	10 (5.6)
Dersi derste takip etmenin öğrenmemde faydalı olduğunu düşünüyorum	76 (42.2)	61 (33.9)	10 (5.6)	22 (12.2)	11 (6.1)
Derste not tutmanın öğrenmemde gerekli olduğunu düşünüyorum	43 (23.9)	81 (45.0)	16 (8.9)	26 (14.4)	14 (7.8)
Derslerde dersin verimliliğini artıran görsel-işitsel (tepegöz, slayt.) kullanılıyor	84 (46.7)	66 (36.7)	8 (4.4)	19 (10.6)	3 (1.7)
Derslerin işleniş yöntemi öğrenmemi kolaylaştırıyor	15 (8.3)	91 (50.6)	15 (8.3)	43 (23.9)	16 (8.9)
Derslerdeki sunuş teknikleri konuya ilgimi artırıyor	16 (8.9)	71 (39.4)	21 (11.7)	48 (26.7)	24 (13.3)
Derslerde önemli bilgilerin vurgulanması yapılıyor	26 (14.4)	86 (47.8)	15 (8.3)	40 (22.2)	13 (7.2)
Dersten konuyu anlamış olarak çıkıyorum	8 (4.4)	70 (38.9)	19 (10.6)	52 (28.9)	31 (17.2)
Derslerin diğer derslerle ilişkilendirilmesi yeterli	16 (8.9)	75 (41.7)	31 (17.2)	45 (25.0)	13 (7.2)
Ders notlarının dağıtılması öğrenmemde faydalı oluyor	117 (65.0)	33 (18.3)	7 (3.9)	17 (9.4)	6 (3.3)
Öğretim üyeleri ile derslerde rahatça iletişim kurabiliyorum	33 (18.3)	78 (43.3)	24 (13.3)	30 (16.7)	15 (8.3)
Öğretim üyelerine ders dışı ulaşabiliyorum	44 (24.4)	49 (27.2)	44 (24.4)	34 (18.9)	9 (5.0)
Derslerin yapıldığı ortamın fizik şartları öğrenme için uygun	20 (11.1)	63 (35.0)	17 (9.4)	56 (31.1)	24 (13.3)
Bu derslerden genel olarak memnunum	21 (11.7)	90 (50.0)	19 (10.6)	40 (22.2)	10 (5.6)
Anatomi dersini severim	54 (30.0)	61 (33.9)	14 (7.8)	33 (18.3)	18 (10.0)

Anket dolduran 180 öğrencinin, %78.9'u teorik derslerin en az %70'ine girmiştir. Öğrencilerin %66.1'i derslerde dersin içeriği ve ne öğrenileceğinin belirtildiğini, %58.9'u derslerin işleniş yönteminin öğrenmesini kolaylaştırdığını, %62.2'si derslerde önemli bilgilerin vurgulanmasının yapıldığını, %61.6'sı öğretim üyeleri ile derslerde rahatça iletişim kurabildiğini, %43.4'ü dersten konuyu anlamış olarak çıktığını ve %61.7'si de derslerden genel olarak memnun olduğunu vurgulamışlardır (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Anatomi Pratik Derslerini Değerlendirmeleri

Pratik derslerin değerlendirilmesi	Tamamen katılıyorum sayı(%)	Kısmen katılıyorum sayı(%)	Fikrim yok sayı(%)	Kısmen katılmıyorum sayı(%)	Tamamen katılmıyorum sayı(%)
Pratik dersler teorik derslerin içeriğine uygun olarak bütünleyici oluyor	70 (38.9)	87 (48.3)	5 (2.8)	11 (6.1)	7 (3.9)
Pratik dersler teorik derslerle eş zamanlı uygulanıyor	31 (17.2)	86 (47.8)	6 (3.3)	43 (23.9)	14 (7.8)
Pratik dersler benim anatomi pratik eğitiminden beklentilerimi karşılıyor	29 (16.1)	80 (44.4)	13 (7.2)	43 (23.9)	15 (8.3)
Derslere aktif olarak katılabiliyorum	50 (27.8)	90 (50.0)	11 (6.1)	21 (11.7)	8 (4.4)
Pratik derslerin süresi anlamam için yeterli oluyor	52 (28.9)	80 (44.4)	8 (4.4)	27 (15.0)	13 (7.2)
Pratik derslerde öğretim elemanları ile rahatça iletişim kurabiliyorum	60 (33.3)	62 (34.4)	13 (7.2)	25 (13.9)	20 (11.1)
Pratik derslerdeki kadavra sayısı yeterli	19 (10.6)	34 (18.9)	11 (6.1)	39 (21.7)	77 (42.8)
Pratik derslerdeki maketlerin sayısı yeterli	21 (11.7)	48 (26.7)	10 (5.6)	53 (29.4)	48 (26.7)
Pratik derslerdeki maketlerin çeşitliliği yeterli	17 (9.4)	55 (30.6)	11 (6.1)	52 (28.9)	45 (25.0)
Masadaki öğrenci sayısı öğrenme için uygun	21 (11.7)	63 (35.0)	19 (10.6)	39 (21.7)	38 (21.1)
Pratik derslerin mesleki yetişmemde katkısı olacağı kanısındayım	64 (35.6)	63 (35.0)	23 (12.8)	22 (12.2)	8 (4.4)
Pratik uygulamalar teorik bilgimi pekiştiriyor	75 (41.7)	73 (40.6)	7 (3.9)	23 (12.8)	2 (1.1)
Diseksiyonu kendim yapmak isterim	69 (38.3)	50 (27.8)	20 (11.1)	15 (8.3)	26 (14.4)
Bu derslerden genel olarak memnunum	40 (22.2)	90 (50.0)	6 (3.3)	35 (19.4)	9 (5.0)

Anatomi sınavının değerlendirilmesinde ise; öğrencilerin %80'i sınav sorularının dersin içeriği ile uyumlu olduğunu, %61.7'si de soruların açık, kolay ve anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Anatomi Sınavını ve Sorularını Değerlendirmeleri

Sınav ve soruların değerlendirilmesi	Tamamen katılıyorum sayı(%)	Kısmen katılıyorum sayı(%)	Fikrim yok sayı(%)	Kısmen katılmıyorum sayı(%)	Tamamen katılmıyorum sayı(%)
Sınav soruları derslerin içeriği ile uyumludur	44 (24.4)	100 (55.6)	8 (4.4)	21 (11.7)	7 (3.9)
Sınav soruları açık ve kolay anlaşılır	30 (16.7)	81 (45.0)	9 (5.0)	33 (18.3)	27 (15.0)
Sınav soruları genel olarak temel kavramlarla ilgilidir	25 (13.9)	81 (45.0)	17 (9.4)	35 (19.4)	22 (12.2)
Genel olarak anatomi sınav soruları bana zor gelir	18 (10.0)	99 (55.0)	16 (8.9)	38 (21.1)	9 (5.0)

TARTIŞMA

Öğretürk ve arkadaşları (2003)⁷, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerine Anatomi eğitimi ile ilgili değerlendirme yapabilmeleri için anket çalışması yapmışlardır. Fırat Üniversitesi'nde; Dönem 2 öğrencilerinin %60.2'si Anatomi teorik derslerini sayıca uygun bulurken, bizim öğrencilerimizin %60.5 gibi çok benzer orandaki kısmı teorik dersleri ve ayrıca içeriğini uygun bulmuştur. Uludağ Üniversitesi'nde⁸ ise bu oran %41.9'dur. Bu farklılığın fakültelerdeki ders saatlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Derslerin içeriğinin mesleğine katkısı olacağına Fırat Üniversitesi öğrencilerinin %83.3, bizim öğrencilerimizin ise %70'i inanmaktadır. Bu yüksek oran ders içeriğinin meslek yaşamlarına önemli oranda katkıda bulunacağını göstermektedir. Konu ile ilgili ders notu verilmesinin, her iki üniversitede de yüksek oranda (%92.6-%83.3) faydalı olacağı belirtilmiştir. Ders notlarının verilerek teorik ve pratik derslerin yapılması, öğrencilerin konulara hakim olarak gelmesini sağlamakta, dolayısıyla bu uygulama öğrencileri olumlu yönde motive etmektedir. Derslerde kullanılan görsel, işitsel araçların Fırat Üniversitesinde %98.1, bizim çalışmamızda da %83.4 oranında verimliliği arttırdığı saptanmıştır. Her iki çalışmada öğrenciler yüksek oranda anatomi dersinde görsel materyalden yararlandıklarını düşünmektedirler. Bu da öğrendiklerinin kalıcı olmasını sağlamaktadır. Fırat Üniversitesi öğrencilerinin %91.7'si derslerdeki sunuş tekniklerinin konuya ilgiyi arttırdığını ifade ederken, bizim öğrencilerimizde bu oran %48.3 olarak belirlenmiştir. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde Anatomi derslerinde kullanılan sunuş tekniklerinin derse olan ilgiyi arttıracak düzeyde ilgi çekici olmadığı kanısına varılmıştır.

Uludağ Üniversitesi'nde yapılan çalışmada⁸, tüm öğrencilerin teorik dersler hakkındaki düşüncelerine bakıldığında, %5.2'sinin dersleri fazla, %41.9'unun yeterli, %52.9'unun ise yetersiz bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teorik derslere devam eden öğrencilerin, dersler hakkındaki düşüncelerinin sayısal dağılımına bakıldığında, %58'inin yetersiz, %39'unun yeterli, %3'ünün de fazla bulunduğu saptanmıştır. Bizim çalışmamızda, öğrencilerin %60.5'i teorik ders sayısını yeterli bulmuştur. Her iki fakülte arasındaki teorik eğitim farklılıklarına karşın teorik ders sayısının yeterli bulunmasında belirgin bir fark gözlenmemektedir.

Pratik derslerdeki kadavra sayısının yeterli olduğu Fırat Üniversitesinde %25⁷, bizim çalışmamızda %29.5 oranında belirtilmiştir. Kadavra sayısının yetersiz bulunması, Türkiye'de anatomi eğitimi veren kurumların yaşadığı en önemli sorundur. Bu sorun, pratik derslerin maketlerle desteklenmesi ile ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Pratik derslerdeki maket sayısının yeterliliği Fırat Üniversitesi'nde %52.8, bizim çalışmamızda %38.4 oranında saptanmıştır. Fakülteler arasındaki bu farka, bizim fakültemizde 225 öğrenci, Fırat üniversitesinde 71 öğrencinin bulunması ve dolayısıyla maket başına düşen öğrenci sayısının fakültemizde fazla olması neden olmaktadır. Uludağ Üniversitesi'nde yapılan çalışmada⁸ anatomi pratik derslerinde kadavra dışında yardımcı ders araçlarının kullanılmasının gerekli olduğunu %92.1 oranında ifade etmişlerdir. Fırat Üniversitesi öğrencilerinin %40.7'si, bizim öğrencilerimizin de %66.1'i kadavra açmak istediklerini bildirmişlerdir. Uludağ Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada kadavra çalışmalarının anatomi eğitimindeki yeri sorgulandığında; öğrencilerin %91.1'i mutlaka olması gerektiğini, %8.4'ü zorunlu görmediklerini belirtmiştir. Kadavra diseksiyonlarına öğrenci katılımı ile ilgili düşünceleri değerlendirildiğinde, %48.2'sinin katılmak istediği, %12.6'sının istemediği, %1.6'sının da bir fikri olmadığı ortaya çıkmıştır. Bizim çalışmamızda, her iki çalışmadan daha fazla oranda öğrenci (%66.1) kendileri diseksiyon yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin diseksiyon yapmalarının kendi gelişimleri için faydalı olabileceği düşünülmekte ise de, çeşitli araştırmacılar bu yöntemin birçok dezavantajı olduğunu da saptamışlardır^{2,3,5}.

Sınav ve sınav soruları ile ilgili değerlendirmelerde ise; öğrencilerin %80'i sınav sorularının derslerin içeriği ile uyumlu olduğunu, %65 öğrenci ise genel olarak anatomi sınav sorularını zor bulunduğunu bildirmişlerdir. Ayrıca %61.7 öğrenci de sınav sorularını açık ve kolay anlaşılabilir olarak bulmuşlardır.

Turan ve arkadaşları (2001)⁹, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin Anatomi uygulamaları hakkındaki görüşlerini bildirir bir çalışma yapmışlardır. Öğrencilerden %56.3'ü uygulama ders saatlerinin yeterli olduğunu düşünürken, %43.7'si artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulamaların sonunda sözlü sınav uygulaması yapılmasının faydalı bir yöntem olduğunu düşünen %68 öğrenci bulunmaktadır. Uygulamanın işlenme şekli konusunda %43.7 öğrenci sorumlu arkadaşlarının konuyu özetlemesinin etkili bir yöntem olduğunu düşünürken yarından fazlası

(%57.3) bu uygulamadan memnun olmadığını bildirmiştir. Öğrencilerin %29.1'i uygulamada işlenecek ders konusunun ne olduğunu bilmemekte, uygulamaya ön hazırlık yaparak gelen öğrencilerin oranı ise %36.9 düzeyinde kalmaktadır.

Bizim çalışmamızda ders içinde ve ders dışında öğretim üyeleriyle iyi iletişim kurmanın dersi anlama yönünden çok önemli olduğu saptanmıştır.

Şeker (2000)¹⁰, anatomi eğitiminin sorunları olarak pratik eğitiminde kadavra ve (fakülte sayısındaki plansız hızlı artışa bağlı olarak) diğer görsel ve işitsel laboratuvar araçlarının (maket, multimedya ürünleri Türkçe CD programları ile video filmleri, poster vb.) yetersizliğine dikkat çekmiştir.

SONUÇ

Tıp eğitimini geliştirme ve iyileştirme çabaları içinde, öğrenci geribildirimlerinin çok önemli olduğunu düşünmekteyiz. Bu doğrultuda geribildirim sonuçları Anabilim Dalımızca değerlendirilerek çeşitli düzenlemeler yapılarak iyileştirme yoluna gidilmiştir.

Anatomi eğitiminin öğrencilerin meslek yaşamında çok önemli bir yeri olduğu saptanmıştır. Ancak, bu önemli eğitim verilirken bazı eksikliklerimizin olduğu da bu çalışmada belirlenmiştir. En önemli sorun olan kadavra yetersizliği anatomistleri oldukça zor durumda bırakmaktadır. Bu konunun biran önce çözümlenmesi gerekmektedir. Bu eksiklik fakültemizde, çeşitli görsel araçlarla ve maketlerle kapatılmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmadan elde ettiğimiz veriler sonucunda, özellikle pratik derslerin uygulanmasında yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bunlar, üç boyutlu görüntülerle derslerin anlatılması, kadavra resimlerinin barkovizyonda gösterilmesi ve maket çeşitliliğinin artırılmasıdır. Ayrıca, kadavra temini için gereken çalışmalar yapılmaktadır. Tıp eğitimi içinde temel tıp bilimine yönelik politikaların gözden geçirilerek, lisans ve lisansüstü eğitimin yeniden planlanmasında yarar olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Gökmen GF. *Sistemik Anatomi, İzmir Güven Kitabevi, 2003.*
2. Dinsmore CE, Daugherty S, Zeitz HJ. *Teaching and Learning Gross Anatomy. Clinical Anatomy 1999;12:110-114.*
3. McLachlan JC. *New Path for Teaching Anatomy: Living Anatomy and Medical Imaging vs. Dissection. The Anatomical Record (Part B: New Anat.) 2004;281B:4-5.*
4. Leung KK, Lu KS, Huang TS, Hsieh BS. *Anatomy instruction in Medical Schools: Connecting the Past and the Future. Advances in Health Sciences Education 2006;11:209-215.*
5. McLachlan JC, Bligh J, Bradley P, Searle J. *Teaching anatomy without cadavers. Medical Education 2004;38:418-424.*
6. "Tıp Eğitiminde Çekirdek Eğitim Programları" Toplantısı, 7 Ocak 2005, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi.
7. Ögetürk M, Kavaklı A, Kuş İ., Songur A, Zararsız İ, Sarsılmaz M. *Tıp Öğrencileri Nasıl Bir Anatomi Eğitimi İstiyor ?, Tıp Eğitim Dünyası İstanbul 2003;10:7-10.*
8. Arı İ, İrgil E, Kafa İM, Şendemir E. *Bir Anket Çalışması: Anatomi Eğitimi Ve Öğrencilerin Düşünceleri. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi Bursa 2003;29:15-18.*
9. Turan-Özdemir S, Cankur ŞN, Kurt MA. *Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Anatomi Uygulamaları Hakkındaki Görüşleri : Bir Geribildirim Örneği. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi; Bursa 2001;27:33-39.*
10. Şeker M. *2000'li Yıllarda Tıp Eğitiminde Temel Tıp Eğitiminin Yeri ve Ülkemizdeki Anatomi Eğitiminin Sorunları, II.Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi 2000.*